Kpl.

Av Ole Rynning, se s. IV.

Unöiaktig avtr. hos J. B. H.

Se J. B. H. IV s. 641-642 m. henv.,

Semmingsen: Veien mot vest (I) s. 79-85,

Blegen: Norwegian Migration s. (81)-110.

Norw. er en litt ökt utgave av trykk, datert 1838.

1839-trykket er lagt til grunn for Rasmus B. Anderson's opptrykk, Madison 1896, mens 1838-trykket er benyttet ved Theodore C. Blegen's opptrykk, Minneapolis 1926 med tilføielser fra Anderson's trykk.

Iflg. Blegen's opptrykk s. 21 note 36 kunne han ikke lokalisere noe ekspl. av 1839-trykket.

# Sandfærdig Beretning

om

# Amerika,

til Oplysning og Nytte for Bonde og Menigmand.

Forfattet af

En Norsk, som kom derover i Juni Maaned 1837.

Christiania.
Forlagt af Guldberg & Dzwonkowski.
1839.

Trykt i Guldberg & Dzwonkowskis Officin
ved P. T. Malling.

# Forord.

---

**Gode Landsmænd,
Bonder og Haandværkere!**

Jeg har nu været otte Maaneder i Amerika, og har i denne Tid havt Anledning til at erfare Meget, hvorom jeg forgjæves søgte at indhente Oplysning, førend jeg forlod Norge. Jeg følede ved hiin Leilighed, hvor ubehageligt det er for dem, som ville udvandre til Amerika, at de maae savne en paalidelig og nogenlunde udførlig Beretning om Landet; jeg erfarede ogsaa, hvor stor Folks Uvidenhed er, og hvilke falske og urimelige Rygter der troedes som fuld Sandhed. — I nærværende lille Skrift har det derfor været min Bestræbelse at besvare ethvert Spørgsmaal, som jeg

selv opkastede, at oplyse ethvert Punkt, hvorom jeg mærkede, at Folk vare i Uvidenhed, og at gjendrive de falske Rygter, som ere komne mig for Øre, deels før min Afreise fra Norge, deels efter min Ankomst hid. — Jeg vil ønske, kjære Læser! at Du ikke maa finde nogen Post, hvorom Du ønskede Oplysning, forbigaaet eller ufuldstændig behandlet!

Illinois, den 13de Februar 1838.

**Ole Rynning.**

# Indhold.

# Beretning om Amerika.

## 1. Paa hvad Kant ligger Amerika for Norge, og hvor langt er det derhen?

Amerika er en særdeles stor Verdensdeel, som ligger vestlig fra Norge. Det strækker sig omtrent 1300 Mile fra Nord mod Syd, og bestaaer af to Hoveddele, som alene hænge sammen ved en smal Jordtange. Hvad der ligger Nord for denne Tange, kaldes Nordamerika, og hvad der ligger Syd for Tangen, kaldes Sydamerika. Enhver af disse Dele indeholder mange Landskaber, som ere ligesaa forskjellige i Navne, Regjering og Beliggenhed, som Norge og England, eller Norge og Spanien. Naar Du altsaa hører om at reise til Amerika, maa Du spørge: „Til hvilken Deel af Amerika? og til hvilket Landskab der?" — Den vigtigste Stat i hele Amerika saavel med Hensyn til Folkemængde som Frihed og lykkelig Forfatning er „de forenede Stater" i Nordamerika. Derfor er det almindelig ogsaa dette Landskab, som menes, naar Du hører Nogen paa en ubestemt Maade at

tale om Amerika; hid er det, at dine Landsmænd ere udvandrede; og dette Land er det, som jeg nu vil beskrive.

„De forenede Stater" ere altsaa beliggende omtrent sydvest for Norge. For at komme did maa Du seile over et Hav, som er omtrent 900 norske Mile bredt. Med føielig Vind og paa et Skib, som seiler godt, kan du komme over paa mindre end en Maaned; men den sædvanlige Tid er 9 Uger, undertiden lidt mere, undertiden mindre. Vinden er nemlig for det Meste vestlig, og altsaa imod, naar du vil reise til Amerika. Efter Veirets Beskaffenhed gaaer man stundom nordenom Skotland, som er den korteste Vei, stundom gjennem Kanalen mellem England og Frankrige.

Da Amerika ligger saa langt mod Vest, have de der noget over sex Timer senere Middag end i Norge. Solen løber— efter den almindelige Maade at tale paa — Jorden rundt i 24 Timer, som vi dagligen erfare; sex Timer er altsaa Fjerdedelen af dens Omløbstid, hvoraf vi slutte, at der fra Norge til Amerika er en Fjerdedeel af hele Jordens Omkreds.

## 2. Hvorledes er Landet først bleven bekjendt?

Af de gamle Sagaer sees tydeligt, at de Norske alt kjendte Amerika før den sorte Død. De kaldte Landet **Viinland Gode**, og fandt, at det havde lave Kyster, som overalt vare bevoxede med Skov. Ikke destomindre var her dog Mennesker alt paa den Tid; men de vare vilde, og Normændene æstimerede dem ikke mere, end at de kaldte dem „**Skrællinger.**" Efter den sorte Død, 1350, glemte de Norske Veien til **Viinland Gode**, og Æren for Amerikas Opdagelse tilskrives nu **Christopher Columbus**, som fandt Veien did i Aaret 1492. Han var dengang i spansk Tjeneste, hvorfor ogsaa den første Fordeel af denne vigtige Opdagelse tilflød Spanierne.

Da Dronning Elisabeth regjerede over England, blev først den vestlige Kyst af Nordamerika beseilet af Engelskmænd, og Walter Raleigh stiftede den første engelske Koloni her, som han kaldte Virginia. Efterhaanden stiftedes flere Kolonier af forskjellige Nationer. Nogle Norske anlagde ogsaa 1624 en liden By, som de kaldte **Bergen**, i den Deel af Landet, som nu kaldes New-Yersey. Engelskmændene beholdt dog Overvægten, og under dem stod Landet indtil 4de Juli 1776, da det skilte sig fra England, og gav sig selv en fri Regjering uden Konge. Siden den Tid er det næsten utroligt,

hvor hurtigt Landet har taget til i Rigdom og Folkemængde.

I 1821 kom en Person, ved Navn **Kleng Peersen**, fra Stavanger Amt i Norge over til Nyjork i de **forenede Stater**. I 1824 var han en Snartour tilbage til Norge, og ved hans Beretninger om Amerika vaktes hos Flere Lysten at reise dibhen. Et Udvandringsselskab paa 52 Personer kjøbte en liden Slup for 1800 Spd., som de lastede med Jern for at gaae til Nyjork. Skipperen og Styrmanden vare selv deelagtige i denne Spekulation. De passerede gjennem Kanalen og løbe ind i en liden Udhavn paa Kysten af England, hvor de begyndte at sælge Brændeviin, som der er en forbuden Vare. Da de mærkede, hvilken Fare de derved havde udsat sig for, maatte de i største Hast igjen søge tilhavs. Formedelst Skipperens Uvidenhed eller Modvind kom de saa langt Syd, som til Madeiraøerne. Her fandt de en Tønde Madeiraviin svømmende paa Havet, hvilken de halede til sig og begyndte at pumpe og drikke. Da hele Mandskabet var beskjænket, kom Skibet drivende som et Pestskib ind i Havnen, uden Kommando og uden at heise Flag. En Bremer, som laae paa Reden, raabte til dem, at de øieblikkelig maatte heise Flag, dersom de ikke vilde hilses af Fæstningens Kanoner, som virkelig alt vare rettede mod dem; og nu fik omsider en af Passagererne Flaget fat

og fik det heiset Efter disse og flere Farer naaede de endelig Nyjork i Sommeren 1825. De havde i det Hele været 14 Uger fra Stavanger til Amerika, som er den længste Tid, jeg veed nogen Norsk har været underveis. Imidlertid var ingen død paa Søen, og alle Mand vare friske ved Landingen. I Nyjork vakte det almindelig Forundring, at de Norske havde vovet sig over det vide Hav paa saa lidet et Fartøi, hvilket hidtil var uhørt. Af Uvidenhed eller Misforstaaelse havde man bemandet Skibet med flere Mand, end de amerikanske Love tillade, hvorfor der blev lagt Arrest paa Skipper og Skibet med dets Ladning. Nu kan jeg ikke med Visshed fortælle, enten Regjeringen af sig selv hævede Arresten, i Betragtning af vore gode Landsmænds Uvidenhed og barnagtige Fremfærd, eller om Qvækerne alt nu havde taget sig af dem; nok er det: Skipperen slap fri, og Skib og Ladning gaves Eierne tilbage. De tabte dog betydeligt ved sammes Salg, som ikke indbragte dem Mere end 400 Daler. — Skipperen og Styrmanden nedsatte sig i Nyjork. De Øvrige fik ved Qvækernes Sammenskud Hjælp til at komme længer op i Landet. To af Følget, som vare Qvækere, nedsatte sig i Rochester. Een af disse, ved Navn Lars Larsen, boer endnu der. De Øvrige kjøbte sig Land 5 Mile nordvest for Rochester i Morri. Her maatte de give fem Daler for Akkeren; men da de ikke havde

Penge til at betale med strax, skulde Betaling
erlægges terminviis i ti Aar. Enhver kjøbte omtre
40 Ekker. Landet her var tæt bevoxet med Sk
og tungt at rydde. De første 4 a 5 Aar vare de
for meget møisommelige for disse Folk. De le
ofte stor Nød og ønskede sig kun tilbage til Norg
men de saae ingen Mulighed til at komme der, ud
at opofre den sidste Skjærv af deres Formue, o
de vilde ikke komme tilbage som Tiggere. Dog –
velgjørende Naboer understøttede dem, og ved ege
Flid fik de omsider deres Jord i saadan Stand, a
de kunde leve af den, og leve bedre, end i dere
gamle Fødeland. — Ved deres Breve opmuntrede
nu flere norske Bønder til at søge deres Lykke
Amerika; men de reiste kun enkeltviis, og toge al
mindelig Veien over Götheborg i Sverige, hvorfr
der ofte gives Leilighed til de Forenede Stater
En af dem, som gik denne Vei, en Mand ved Navn
Gjert Gregoriussen Hovland, skrev adskillige Brev
tilbage til sine Venner i Norge, hvilke Breve blev
mange Gange afskrevne og omsendte til mange Byg
delag i Bergens Stift. I 1835 var ogsaa En a
de først Udvandrede, en Ungkarl ved Navn Knud
Slagvigen, en Tour tilbage til Norge, og Mange
reiste lange Veie allene for at tale med ham. Saa-
ledes begyndte Amerika at blive mere og mere be-
kjendt for Bonde og Menigmand i Bergens og Chri-
stiansands Stifter. Følgen heraf var, at der i 1836

gik to Skibe med Udvandrende fra Stavanger, og i 1837 eet fra Bergen og eet fra Stavanger, foruden Mange, som gik om Götheborg eller om Hamburg. — Den allerstørste Deel af dem, jeg hidtil har talt med, finde sig vel fornøiede med deres nye Fødeland.

### 3. Hvordan er dette Land i det hele beskaffent, og hvad er Aarsagen til, at saa mange Folk reise did, og vente at finde Levebrød der?

De Forenede Stater er et meget stort Landskab, meer end 20 Gange saa stort, som hele Norge; den meste Deel af Landet er fladt og dyrkbart; men da dets Udstrækning er saa stor, er der ogsaa stor Forskjel med Hensyn til Veirets Mildhed og Jordbundens Godhed. I de østligste og nordligste Stater er Klimat og Jordbund ikke bedre end i det sydlige Norge; i de vestlige Stater derimod er Jorden for det meste saa fed, at den bærer ethvert Slags Korn uden Gjødsel; og i de sydlige Stater avles endog Sukker, Risengryn, Tobak, Bomuld og flere Ting, som udfordre en stærk Varme.

Det er en almindelig Tro iblandt Menigmand i Norge, at Amerika for nogle Aar siden har været vel befolket, og at en Pest — omtrent som den sorte Død — har lagt Landet øde for Folk. I Følge heraf tro de, at de, som udvandre til Ame-

rika, ville finde opryddede Gaarde, Huse, Klæd
og Indbo færdige for dem, Alt i den Stand, so
de forlodes af de forrige Eiere. Dette er e
falsk Indbildning*). Denne Deel af Amerika va
da Landet først opdagedes, allene beboet af enkel
vilde Nationer, som levede af Jagten. De gam
Indbyggere trængtes mere og mere tilbage, da de ik
vilde vænne sig til et ordentligt Liv og Arbeidsom
hed; men endnu er den største Deel af Landet ik
engang paabegyndt at dyrkes og beboes af kultiv
rede Folkeslag.

---

### 4. Er det ikke at befrygte, at Landet snar vil blive for meget opfyldt med Folk? — Er det sandt, at Regjeringen der vil forbyde flere Folk at komme?

Ovenfor er allerede omtalt, at de Forened
Stater i Udstrækning ere mere end 20 Gange saa
store, som Norge, og at den største Deel af Lande
ikke engang er paabegyndt at dyrkes. Tage vi nu

*) Jeg vil dog ikke benægte, at de Forenede Stater langt tilbage i Tiden maaskee have været beboede af en anden og mere kultiveret Folkestamme, end de vilde Indianere, som nu almindelig ansees for Landets før- ste Indbyggere. Jeg har nemlig seet gamle Gravhøie her, som ligne de norske Kjæmpehøie, og Amerikanerne

hertil i Betragtning, at næsten hver Fodsbred af de Forenede Stater er dyrkbart Land, medens den største Deel af Norge bestaaer af ufrugtbare Fjelde, og at Amerika formedelst sin sydlige Beliggenhed er rigere paa Produkter til Menneskers Underholdning end Norge; saa kunne vi uden Overdrivelse antage, at de Forenede Stater kunde modtage mere end 100 Gange saa mange Mennesker, som der findes i hele Norge. Nu er det rigtignok en Sandhed, at der aarlig strømme hundrede tusinde Mennesker did fra forskjellige andre Lande af Europa, men alligevel er det ikke at befrygte, at Landet vil blive opfyldt i de første 50 Aar. Da vi vare i Nyjork sidste Sommer, ankom der daglig flere Tusinde Indvandrende fra England, Tydskland, Frankrige o. fl. St. Mange betænksomme Mænd i vort Følge bleve derved modfaldne, og troede, at hele Landet nu vilde blive fuldt med een Gang; men de fandt snart, at denne Frygt var overflødig. Mange toge rigtignok op gjennem Landet tilligemed os; men de adspredte sig meer og meer, og førend vi kom til Illinois, var der ikke een eneste af dem i vort Følge.

---

have fortalt mig, at man ved at grave i saadanne har fundet baade Menneskebeen af usædvanlig Størrelse, og adskillige Vaaben og Redskaber af Jern, som vidne om en høiere Kultur end Indianernes. Det er ogsaa mærkværdigt, at Indianerne selv ikke kjende Oprindelsen til disse Gravhøie.

Førend min Afreise fra Norge hørte jeg [cut off]
Rygte, at Regjeringen i de Forenede Stater i[kke]
vilde tillade Flere at indvandre did. Dette Ry[gte]
er falskt. Den amerikanske Regjering ønsker net[op,]
at arbeidsomme, driftige og sædelige Folk ville in[d-]
vandre til dem, og derfor har den heller ikke lad[et]
noget Forbud udgaae i denne Henseende. Men san[dt]
er det, at Regjeringen her gjerne vilde forhindr[e,]
at Indvaanerne ved deres Ankomst til Landet sk[ulde]
falde Søstædernes Indvaanere til Byrde ved der[es]
Tiggerier*). En stor Deel af dem, som indva[n-]
dre til Amerika, ere nemlig fattige Folk, som v[ed]
Landingen neppe have saa Meget i Behold, at [de]
kunne kjøbe et Maaltid Mad for dem selv og der[es]
Familie. I hvor gode Udsigter her virkelig er f[or]
den fattige Arbeider i Amerika, saa vilde det d[og]
være for meget at vente, at han allerede den førs[te]
Dag, han betræder amerikansk Jordbund, skuld[e]
faae Fortjeneste, især i Søstæderne, hvor der dag[-]
lig ankomme saa mange Tusinde, som søge Arbeid[.]
Hans eneste Tilflugt er altsaa at tigge. For a[t]

*) I Norge skal det Rygte være udspredt, at de, som
1836 udvandrede fra Stavanger, have været nødt
til at gaae om i Amerika og tigge, for at saml[e]
Reisepenge tilbage til Norge; men efter Alt, hva[d]
jeg har spurgt og hørt, er dette en reen Usandhed[.]
Jeg har talt med de Fleste, som kom over i 1836, o[g]
alle havde kommet sig meer eller mindre godt.

hindre dette fordrer Regjeringen en Afgift af hver Person, som lander i Amerika for at nedsætte sig der. Ved denne Afgift bestrides Udgifterne til adskillige Fattighuse, som alene ere oprettede for fattige Indvandrende. De, som strax tage længer ind i Landet, slippe med at betale mindre, end de, som forblive i Søstæderne, fordi hine lettere kunne faae Arbeide, og føde sig selv.

Da vi landede i Nyjork, var hiin Afgift der 2½ Dollars; men der taltes om, at den vilde blive høiere. Paa nogle Stæder er Afgiften 10 Dollars.

Ikke alle Nationers Indvandrende ere lige godt antagne af Amerikanerne. Fra Irland komme her aarlig en Mængde Pak, som ved deres Drikfældighed, Slagsmaal og Skjælmerier gjøre sig almindelig forhadte. En skikkelig Irlænder tør neppe være sig sit Nationalnavn bekjendt. De Norske i Almindelighed have hidtil et godt Rygte for deres Arbeidsomhed, Troværdighed, og den Beredvillighed, hvormed de mere Formuende have hjulpet de Fattigere gjennem Landet.

---

### 5. I hvilken Deel af Landet have de Norske nedsat sig? Hvilken er den beqvemmeste og billigste Vei til dem?

Norske findes omspredte paa mange Steder i de Forenede Stater. I Nyjork, Rochester, Detroit,

Chicago, Philadelphia, Nyorleans skal man t
enkelte Norske. Dog veed jeg kun 4 a 5 Ste
hvor flere Norske paa en Gang have nedsat
Disse Steder ere: 1) Morri Town, Orleans Cou
Nyork State, hvor jeg alt har fortalt, at det
ste Indvandringsselskab af Norske nedsatte sig i 18
Der ere nu kun 2 a 3 Familier tilbage, de ov
ere dragne længer ind i Landet, hvor de have n
sat sig i 2) La Salle (Læsel) County, Illinois St
ved Foxriver, omtrent $1\frac{1}{2}$ norsk Miil N.O. for B
Ottawa, og 11 a 12 Mile vestenfor Chicago.
boe 16 a 20 Familier af Norske. Denne Kol
stiftedes i 1834. 3) White County, Indiana Sta
omtrent 10 norske Mile S. for Michigan Sø v
Tippocanoeriver. Her boe endnu kun to Norske f
Drammen, som tilsammen eie henved 1100 Ack
Land; men i Nærheden af dem er endnu godt La
ledigt. 4) Shelby County, Missouri State, hv
en Deel Norske fra Stavanger nedsatte sig om Va
ren 1837. Jeg veed ikke, hvor mange Familier d
ere, 5) Iroqvis County, Illinois State, ved E
vene Beaver (Béver) og Iroqvis (Eiroqveis). H
nedsatte sig en stor Deel af dem, som kom ov
sidste Sommer. Her ere nu 11 a 12 Familier.

Det er almindeligt, at de Norske helst søge did
hvor de vente at finde Landsmænd; men det er altid
vanskeligt at finde godt Land ledigt i Nærheden a
dem, som ere indvandrede eet eller to Aar i Forveien

### 6. Hvorledes er Landets Beskaffenhed, hvor de Norske have nedsat sig? Hvad koster en god Jordvei der? Hvilke ere Priserne paa Kreature og Levnetsmidler? Hvor høi er Daglønnen?

I de vestlige Stater, hvor nu alle de norske Indvandrende søge hen, er Landet meget fladt og lavt. Jeg havde forestillet mig, at tætte Skove maatte skjule den Deel af Landet, som ikke endnu er begyndt at ryddes; men jeg fandt det ganske anderledes. Man kan her reise to a tre Mile over naturlige Enge, som ere bevoxede med det frodigste Græs, uden at møde et eneste Træ. Saadanne naturlige Enge, kaldes her Prærier (Prairies). Fra den tidligste Vaar indtil den sildigste Høst ere Prærierne bevoxede med de forskjelligste Blomster. Hver Maaned antage de en ny Dragt. De fleste af disse Planter og Græsarter ere ubekjendte i Norge, eller findes alene hist og her i fornemme Folks Haver.

Prærierne ere en stor Herlighed for Nybyggerne. Det koster dem Intet her at havne deres Kreature og samle Vinterfoder for dem. Paa mindre end to Dage kan en duelig Arbeider slaae og rage Vinterfoder for en Ko. Dog ansees Præriegræsset ikke saa godt som tamt Hø af Timothei og Klever. Jordbunden paa Prærierne er almindelig fed, og fri for Stene og Trærødder. Til at brække Ager behøves derfor allene en stærk Ploug og fire à fem

Par Oxer, hvormed en Mand kan oppløie 1 à Ækker Prærie om Dagen. Uden at gjødsles bæ Jorden Korn (Maiz) Hvede, Boghvede, Havre, P tetes, Næper, Gulerødder, Meloner o. a. m., s her udgjør Landets Avling. Korn anfees som d fordeelagtigste Sæd, og giver 12 à 24 Tønder Ækker. Havren og en stor Deel af Kornet giv alene til Hestene og Kreaturerne; Hvedemeel er meste, som bruges til Menneskespise. Byg og R dyrkes vel paa enkelte Steder, og trives godt, m jeg har endnu intet seet af disse Kornarter. By get bruges ligesom Havren, alene til Kreaturfod Øl haves her ikke, og det Meste af Melken giv til Kalve og Sviin. Til Frokost og Aftensmad hø altid Kaffe eller The, men for Resten drikkes her k koldt Vand. — Efter den Priis, som Øl har i Ch cago, kunde en Tønde Øl her bringes ud til Daler.

I dette Land koster det Intet at holde Svii De føde sig selv baade Vinter og Sommer, kun man giver dem saa meget, at de ikke forvilde Dette skeer dog alligevel ofte, saa at man mang steds kan see hele Flokke af vilde Sviin, som jage ligesom andet Vildt. — Da det her koster saa lid at holde Sviin, er det ikke sjeldent, at een Man kan have 50 a 100 Stykker. Derfor spises h ogsaa Flesk næsten til hvert Maaltid.

Det er naturligt, at et Land, som er saa lidet befolket, har en stor Overflødighed af Vildt. Indianerne, som før beboede dette Land, levede alene af Jagten. Naar en Nybygger er forsynet med en god Rifle og forstaaer at bruge den, behøver han ikke at kjøbe Suulvarer de første Par Aar. En god Rifle koster her 15 a 20 Dollars. Det fornemste Vildt er Hjort, Præriehøns, Kalkuner, Ænder og Vildgjæs. Her findes ogsaa vilde Bier. Floderne ere rige paa Fisk og Skildpadder.

Illinois og de andre vestlige Stater ere vel skikkede for Frugtavl. Æbletræet bærer i femte a sjette Aar efter at det er plantet af Kjerne, og Püitsch- eller Pferskentræet allerede i andet eller tredie Aar. Det er en god Forholdsregel, at man allerede i de første Aar sørger for en Frugthaves Anlæg. Unge Æbletræer koste 3 a 6 Skilling Stykket. Af vilde Frugttræer vil jeg alene nævne Dverghasselen, som sjelden er høiere end en Mand, og den sorte Bringebærbusk, som allevegne findes i Mængde. Illinois mangler tilstrækkelig Skov for sine store Prærier. Hvert Aar afbrænder Græsset paa Prærierne, og derved hindres unge Træers Fremvæxt. Kun langs ved Elvene findes frugtbar Skov. Det meste Gavntømmer er Eeg, dog findes ogsaa paa sine Steder Ask, Alm, Valnødtræ, Lind, Asp, Sukkertræet o. s. v. Det vanskeligste er at finde Skov nok til Gjerdesfang. Paa mange Ste-

der har man derfor begyndt at gjærde om sin Ag
med Grøfte og Jordvolde, ligesom ogsaa at plan
Blachlucas-Træet, der voxer meget hurtigt og fo
merer sig stærkt med Rodskud. Norske Indvandrer
burde medtage noget Frø af den norske Birk
Furu. For den sidste gives paa sine Steder n
af sandagtig og mager Jord. — Indiana og Mi
souri ere bedre forsynte med Skov end Illinois.

Paa mange Steder i disse Stater gives Steen
kul og Saltkilder. Paa Grændsen imellem Illinoi
og Wisconsin Territorie gives en Mængde Blym
ner, som tilhøre Regjeringen. Hvad her ellers fin
des af Mineralier, tilhører udeelt Jordeieren. Illi
nois er vel forsynet med godt Kildevand, hvilke
Missouri tildeels maa savne.

Sommeren i Illinois er meget varmere end
Norge. Varmen i Norge kunde paa enkelte Dag
være ligesaa stræng, som den nogensinde er i Illi
nois eller Missouri; men her er Veiret mere klar
og blankt. Sjelden regner det her en heel Dag
til Ende om Sommeren, men naar her regner, er
det heftig og almindelig ledsaget af Torden og Lyn-
ild. Vinteren varer fra November til Enden af
Marts, da Jorden her almindelig begynder at grøn-
nes. Februar er den koldeste Maaned. Jeg har
hørt mange Norske her paastaae, at de ikke have
følt Kulden værre i Norge end den er i Amerika.
Ikke destomindre er det almindeligt, at Kreaturerne

gaae ude hele Vinteren, og Amerikanernes Huse ere ikke stort bedre end en Lade i Norge.

Prisen paa Regjeringsland har hidtil været $1\frac{1}{4}$ Dollars for Ækkeren, hvad enten Jorden har været af bedste Sort eller af ringere Godhed. Prisen vil nu nedsættes og Jorden inddeles i tre Klasser efter dens forskjellige Godhed, hvorefter ogsaa Prisen vil rette sig. Saaledes har jeg hørt, at der for Jord af tredie Klasse alene skal fordres $\frac{1}{2}$ Daler Ækkern.

En Ækker (Acre) Land er omtrent 104 Alen paa hver Kant. 40 Ækker som er den mindste Lod, der kan kjøbes af Regjeringen, er 660 Alen paa hver Kant. En Lod paa 80 Ækker er 1320 Alen i Nord og Syd, og 660 Alen i Øst og Vest. Kjøber man to 80 Ækker-Lodder ved Siden af hinanden, da har man 160 Ækker i Ovadrat, og altsaa 1320 Alen paa hver Kant. Ved de mindste Lodder maa man følge de Mærker, som ere satte af Regjeringen; men det er tilladt at kjøbe f. Ex. to 80 Ækkerlodder efter hinanden N. og S. eller endog i nogen Frastand fra hinanden. En Amerikansk Miil er 2640 Alen lang. En Sektien (Section) er en Ovadrat, som er en Amerikansk Miil paa hver Kant, og indeholder otte 80 Ækkerlodder. En Toun (Town) eller et Tounschip (Township) indeholder 36 Sektien, som ere ordnede saaledes, som omstaaende Figur viser:

N

| | | | | | | | |
|---|---|---|---|---|---|---|---|
| | 6 | 5 | 4 | 3 | 2 | 1 | |
| | 7 | 8 | 9 | 10 | 11 | 12 | |
| | 18 | 17 | 16 | 15 | 14 | 13 | |
| V | | | | | | | Ø |
| | 19 | 20 | 21 | 22 | 23 | 24 | |
| | 30 | 29 | 28 | 27 | 26 | 25 | |
| | 31 | 32 | 33 | 34 | 35 | 36 | |

S

Sextende Sektion i hvert Tounschip er altid Sko
leland, og er Tounschippets fælleds Eiendom
Naar derfor Tounschippet har faaet et vist Anta
Opsiddere (Setlers), ere de ved Stemmefleerhed raa
dige over Skolelandets Anvendelse.

Af Figuren sees, at et Tounschip er sex Mil
paa hver Kant. Beliggenheden af en Town elle
et Township bestemmes ved to Tal, eet for Rang
og eet for Township. Man begynder nemlig a
tælle fra et Punkt mod N. eller S. og fra et ande
mod O. eller V. For hver sjette Miil mod N. elle
S. kommer et nyt Township, og for hver sjette Mi
mod O. eller V. en ny Range.

Hvor Landet er opmaalt af Regjeringen finde
i alle Sektiens Hjørner Mærker og No. for Range
Township og Sektion. Naar man har udfunde

disse Mærker for det Stykke Land, man vil kjøbe, saa gaaer man i „Landofficen," opgiver hvilket Stykke man vil have i den nævnte Sektion, betaler den af Regjeringen faststatte Priis, og modtager uden særskilt Betaling sit Certifikat eller Skjøde. Skjødet er meget simpelt, som vil sees af nedenstaaende

Copie.

Kassererens Kontor i Danneville Illinois.
6te Januar 1838.

№ 7885.

Modtaget af Ingbrigt Nielson Bredvig af Iroqvis Co. Ill. - - - den Sum femti - - - - - - Dollars - - - - som er fuld Betaling for N.W.h.W. Quarteer af Sektion № 14 - - i Township № 27 Nord - - af Range № 13 Vest. - - indeholdende 40 - - - - Ekker efter 1,25 Dollars - - - - pr. Ekker.

5000 Dollars. Sand. M. Roberts.
Kasserer.

Naar man vil kjøbe Land af en privat Mand, som selv før har kjøbt af Regjeringen, vil Prisen blive fra 2 til 30 Daler for Ekkeren. Mange Bedragere give sig af med at sælge Land, som de ikke eie, hvorved mange Fremmede ere blevne bedragne. Det sikreste og billigste er at kjøbe af Regjeringen og ganske kort afvise alle Spekulanter, der ligesom Rovdyr lure paa den Fremmede.

For hvert Aar tilbyder Regjeringen kun visse Strækninger Land til Salg. Hvad der ikke endnu

*

er kommen til Salg, kan man dog begynde at dy[rke]
og beboe; thi Rydningsmanden har den første [Ret]
til at kjøbe Landet, naar det kommer til Salg.
Stykke Land, som man paa denne Maade har [til-]
egnet sig, kaldes her en Klæm (Clame). At kj[øbe]
en Klæm vil altsaa sige at tilhandle sig Retten [til]
at kjøbe Landet af Regjeringen. En Klæm er a[lt-]
saa endnu ingen Eiendom. Her gives mange Sp[e-]
kulanter, som berige sig ved at klæme Land og s[æl-]
ge deres Klæmer igjen.

Priserne paa Kreaturer og Levnetsmidler [er]
høist forskjellige. Her ved Beverkrik koster [en]
taalelig god Hest 50 a 100 Daler; et Par go[de]
Arbeidsoxer 50 a 80 Daler; en Fiirhjulsvo[gn]
60 a 80 Daler; en Malkeko med Kalv 16 a [?]
Daler; en Sau 2 a 3 Daler; et middels Svi[n]
6 a 10 Daler; Flesk 3 a 5 Skilling Marken; Sm[ør]
6 a 12 Skilling Marken; en Tønde fineste Hved[e-]
meel 8 a 10 Daler; en Tønde Kornmeel (Meel [af]
Maiz) 2½ a 3 Daler; en Tønde Potetes 1 Dale[r];
et Pund Kaffe 20 Skilling; en Tønde Salt 5 Da-
ler. I „Viscounsin Territory“ ere Priserne pa[a]
enhver Ting 2 a 3 Gange høiere. 10 norske Mi[l]
S. for os og i Missouri ere Priserne paa de fle[ste]
Ting billigere.

Daglønnen er ogsaa meget forskjellig paa d[e]
forskjellige Steder, og staaer temmelig nær i For-
hold til Priserne paa andre Ting. Heromkring ka[n]

en duelig Arbeider om Vinteren fortjene fra $\frac{1}{2}$ til 1 Daler om Dagen, og om Sommeren næsten det Dobbelte. Aarslønnen er fra 150 til 200 Daler. En Tjenestepige har 1 a 2 Daler om Ugen, og intet Udarbeide undtagen at malke Køerne. I Wisconsin Territory er Daglønnen 3 a 5 Daler; i Nyorleans og Texas er den ogsaa meget høi, men i Missouri er den igjen mindre. — Her ved Beverkrik kunne vi nu faae Folk til at brække Prærie for os for 2 Daler Akkeren, naar vi alene holde dem med Kosten. Til at indgjærde 10 Akker med det simpleste Slags Gjærde regner man 2000 Reels eller Skier. I middels Skov kan en duelig Arbeider splitte 100 a 150 Reels om Dagen. For Splitningen af 100 Reels tages $\frac{1}{2}$ a 1 Daler. Til at indgjærde 40 Akker behøves 4000 Reels, og til 160 Akker 8000 Reels; alt beregnet efter det simpleste Slags Gjærde.

---

### 7. Hvad Slags Religion er der i Amerika? Er der nogen Slags Orden og Regjering i Landet, eller kan Enhver gjøre hvad han lyster?

Det var en almindelig Tro blandt Menigmand i Norge, at der i Amerika er et reent Hedenskab, eller endnu værre, at der ikke er nogen Religion.

Dette forholder sig ikke saaledes. Her kan En
have sin egen Tro og dyrke Gud paa den Ma
som han anseer for den rette; men han tør
forfølge Nogen, fordi han har en anden Tro.
gjeringen her antager, at en tvungen Tro er i
Tro, og at det bedst vil vise sig, hvo der har R
gion eller ikke, naar der er fuldkommen Religio
frihed.

Den **christelige Religion** er den almin
lige i Amerika; men formedelst Religionslærer
Selvklogskab og Paastaaelighed i Smaating gi
her mangfoldige Sekter, som dog i Hovedsagen
enige. Saaledes hører man her tale om Kath
ker, Protestanter, Lutheraner, Calvinister, Pres
terianer, Baptister, Qvækere, Methodister o. m.
Ogsaa blandt de Norske her gives forskjellige S
ter; men Præster eller Kirker have de ikke end
Enhver Mand, som mener det noget alvorligt, h
der sin Andagt hjemme i sit Huus eller i Foren
med sine Naboer.

Jeg har alt fortalt, at de forenede Stater i
have nogen Konge. Ikke destomindre er her al
en Mand, som har omtrent en Konges Myndigh
Denne Mand vælges alene paa fire Aar, og kalt
**Præsident**. Den lovgivende Magt i Sager, s
angaae alle de Forenede Stater under Eet, er h
**Kongressen**, som bestaaer af Mænd, der ere v
valgte af de forskjellige Stater. De forskjellige St

ter have hver sin egen Regjering ligesom Norge og Sverige, men den fælleds Kongres, det fælleds Sprog og et fælleds Pengevæsen forener dem nøiere. Antallet af de Forenede Stater er nu 27.

Til Trøst for den Kleinmodige kan jeg altsaa med Sandhed forsikre, at her ere Love, Regjering og Øvrighed ligesaavel som i Norge. Men Alt er her beregnet paa at haandhæve Menneskets naturlige Frihed og Lighed. I den første Henseende staaer det Enhver frit for at drive hvilkensomhelst redelig Næringsvei, og at reise hvor han vil uden at spørges om Pas og uden at visiteres af Toldbetjente. Kun den virkelige Forbryder trues af Loven med Straf.

I Skrifter, som alene søge at finde Noget, som de kunne laste i Amerika, har jeg læst, at Amerikaneren er troløs, bedragerisk, haardhjertet o. s. v. Jeg vil aldrig nægte, at her findes saadanne Folk i Amerika, saavel som paa andre Steder, og at den Fremmede aldrig kan være forsigtig nok; men jeg har befundet, at Amerikaneren i Almindelighed er bedre at omgaaes end den Norske, føieligere, tjenstagtigere og troværdigere i Eet og Alt. Det samme have de ældste Norske her forsikret mig. Da her er saa let at ernære sig paa en redelig Maade, ere Tyverier og Indbrud her næsten en uhørt Ting.

En stygg Modsætning til hiin Frihed og Lighed, som medrette udgjør Amerikanernes Stolthed, er den

skjændige Slavehandel, som endnu taales og drives i de sydlige Stater. Her gives nemlig en Race af sorte Mennesker med uldagtigt Haar paa Hovedet, som kaldes Negere, og ere først f[ørte] hid fra Afrika, som er deres oprindelige Fædrela[nd]. I de sydlige Stater kjøbes og sælges disse stakk[els] Mennesker ligesom anden Eiendom, og drives [til] Arbeide med Pidsk eller Svøbe ligesom Heste e[ller] Oxer. Om en Herre pidsker sin Slave til D[øde], eller i Raseri skyder ham ihjel, ansees han ikke d[erfor] for som en Morder. De Børn, som fødes af [en] Negerinde, ere fra Fødselen af Slaver, om end[og] en Hvid er deres Fader. — I Missouri er Sla[ve]handelen endnu tilladt; men i Indiana, Illinois [og] Wisconsin Territory er den strengelig forbuden [og] afskyet. De nordlige Stater arbeide ved hver Ko[n]gres paa at faae Slavehandelen afskaffet i de sy[d]lige Stater; men da disse altid modsætte sig, [og] beraabe sig paa deres Ret til selv at ordne der[es] indre Anliggender, vil der sandsynligviis snart b[li]ve enten Skilsmisse mellem de nordlige og sydli[ge] Stater, eller ogsaa blodige indvortes Stridighede[r].

Skatterne i Amerika ere meget lave. J[eg] har kun hørt tale om to Slags Skatter her, nem[lig]: Landskat og Formuesskat. I de første fe[m] Aar, efterat Jorden er kjøbt af Regjeringen, beta[-] les ingen Landskat. Formuesskatten udgjør ½ D[al-] ler af hvert Hundrede man eier i Penge eller Løsøre

Enhver Mandsperson over 21 Aar skylder Staten fire Dages Veiarbeide aarlig.

I Tilfælde af Ufred er enhver Mand pligtig at værne om sit Fædreland. I Fredstider er man her fri for at udskrives til Soldat.

---

## 8. Hvordan er der sørget for Børnelærdommen og for de Fattige?

Det er allerede omtalt, at den sextende Sektion i hvert Townſhip er udlagt til Skoleland, og at Townſhippets Indbyggere selv ere raadige over dets Anvendelse. Forresten er Skolevæsenet her frit, ligesom enhver anden Ting, men deraf følger ingenlunde Ligegyldighed for Børnenes Underviisning. Amerikaneren indseer meget godt, hvilket Fortrin den dannede Mand har fremfor den uvidende, og han sparer Intet paa sine Børns Underviisning og Dannelse. Ikke destomindre har jeg dog her truffet enkelte aldrende Mænd, som hverken kunde læse eller skrive. Blandt de Norske ved Forriver er der nu oprettet to Skoler, hvor Børnene lære engelsk, men det norske Sprog synes der at ville uddøe med Forældrene. Idetmindste lære Børnene ikke at læse Norsk. Ved Beverkrik er endnu ingen Skole opret-

tet, men de fleste Børn, som ere gamle nok, ere komne i amerikanske Huse, hvor der almindelig sørges godt for deres Underviisning.

I denne Stat har jeg endnu ikke seet en Tigger. Den Arbeidsdygtige er her hævet over Fattigdom og Armod. For virkelig Trængende er her sørget ved et ypperligt Fattigvæsen. Om en Enke bliver siddende i trange Kaar, saa rives ikke Børnene fra Moderen og lægges paa Lægd som i Norge; men der gives Moderen rigelig Understøttelse til hendes egen og Børnenes Underholdning og de sidstes Skolegang.

---

## 9. Hvilket Sprog tales i Amerika? Er det vanskeligt at lære?

Da der fra alle Europas Lande strømme saa mange Mennesker til de Forenede Stater, maa man vente der at finde ligesaa mange forskjellige Sprog. Imidlertid er det engelske Sprog overalt det herskende.

Ubekjendtskab med Sproget er vistnok en slem Ting for de norske Indvandrende. Især føler man dette paa Reisen ind igjennem Landet, dersom man ikke har nogen i Følget, der forstaaer Engelsk. Men paa to a tre Maaneder vil man ved daglig Omgang

med Amerikanerne lære saa meget, at man hjælper sig godt. Nogle halvvoxne Børn, som kom over sidste Sommer, tale allerede meget godt Engelsk. Førend man har lært Sproget nogenlunde, maa man ikke vente at faae saa stor Dagløn eller Aarsløn, som de indfødte Amerikanere.

---

**10. Er det farligt med Hensyn til Sygdomme i Amerika? Har man noget at befrygte for vilde Dyr eller af Indianerne?**

Det er en Sandhed, som jeg ikke vil fordølge, at det uvante Klimat her almindelig foraarsager Nybyggerne en eller anden Sygelighed i det første Aar. Diarrhee eller Koldfeber hjemsøger da næsten Alle; men ved ordentlig Diæt ere disse Sygdomme sjælden farlige, og Naturen hjælper sig bedst selv uden Medicin. Kolden kommer sjælden igjen, naar man ikke har fordrevet den ved medicinsk Forkvaklen.

I denne Deel af Landet gives ingen farlige Rovdyr. Prærieulven er ikke større end en Ræv, men dog forsaavidt skadelig, at den ofte ødelægger Sviin, Lam og Høns. Her er en Mængde Slanger, men smaae, og faa af dem ere giftige. Den giftigste Art er Klapperslangen; men selv denne

er langtfra saa giftig, som man troer i Norge. Jeg veed to Exempler paa, at Mennesker ere bidte af Klapperslanger, og begge Gange bleve Patienterne kurerede med simple Huusmidler. Allevegne, hvor Klapperslangen findes, voxer ogsaa et Slags Græs, som almindelig ansees for den bedste Modgift mod dens Bid. En af de ældste Norske her har fortalt mig, at han engang blev bidt af en Klapperslange, og at han fandt Paalæggelsen af tør Kamfer at være det virksomste Middel til at fordrive Hævelsen.

Indianerne ere nu transporterede langt mod V. bort fra disse Grændser. Ingensteds i Illinois er man længer udsat for Overfald af dem. Desuden ere disse Folk meget godmodige og begynde aldrig Fiendtligheder, naar de ikke ere fornærmede. Qvækerne, som de kalde Fader Penns Børn, tilføie de aldrig noget Ondt.

---

## 11. For hvad Slags Folk er det raadeligt at reise til Amerika, og for hvem er det ikke raadeligt? — Advarsel imod urimelige Forventninger.

Efter Alt, hvad jeg hidtil har erfaret, vil den arbeidsomme norske Bonde eller Haandværksmand

ligesom ogsaa den ordentlige Handelskarl snart erhverve sig saa Meget i Amerika, at han vil finde tilstrækkeligt Udkomme. Jeg har allerede omtalt Prisen paa Regjeringsland, og vil endnu blot tilføie, at jeg kjender flere Ungkarle, som ved almindeligt Arbeide her have lagt sig reent til Bedste 200 Daler paa et Aars Tid. Smede spørges her efter allevegne. En Smed, som forstaaer sit Haandværk, kan sikkert gjøre Regning paa, at hans Naboer, hvor han nedsætter sig, ville hjælpe ham med at bygge hans Huus og Smedie, ja endog laane ham Penge til at anskaffe Bælg og Verktøi. For at skoe en Hest rundt tages her to Daler og Mere, for en Jernkile 1 Daler, for en Høgaffel 1 Daler o. s. v. Gode Skræddere ville ogsaa have stadig og god Fortjeneste, og dernæst Skomageren; men disse maa lære om igjen; thi Skosaalerne blive her pindede istedetfor at syes fast. Dreiere, Snedkere og Vognmagere kunne ogsaa godt leve af deres Haandværker. En rask og ordentlig Handelskarl kan inden kort Tid blive en rig Mand; men han faaer ikke være bange for at slide noget Ondt og kampere ude Nat efter Nat. — Tjenestepiger kunne let faae Arbeide og have det meget godt. Fruentimmerne agtes og æres lagt mere her, end det er almindeligt blandt Menigmand i Norge. Saavidt mig bekjendt, ere kun to eller tre norske Piger blevne gifte med Amerikanere, og jeg troer

ikke, at de have gjort noget synderlig godt Parti. Men her ere mange norske Ungkarle, som helst vilde gifte sig med norske Piger, om de kunde.

De, som fatte Lyst til at udvandre til Amerika, bør ogsaa nøie overveie, om de have de nødvendige Midler til at koste sig did. Jeg vil ikke raade Nogen at reise, som ikke har idetmindste nogle Daler i Behold, naar han betræder amerikansk Jordbund. Naar unge Folk have saa meget, at de kunne bekoste sig fra Nyjork til Rochester, da vil jeg troe, at de ere i Behold. Dertil vil gaae omtrent 4 a 5 Daler. De, som have store Familier, bør have saa meget i Behold, at de kunne koste sig lige til Illinois, hvor Jorden er billig, og hvor der er Arbeide nok at faae for høi Dagløn. Fra Norge til Illinois maa man beregne, at der vil medgaae omtrent 60 Daler for hver Voxen, foruden Kostholdet over Søen. Dersom man gaaer paa norske Skibe, da maa man paa Søen betale ligesaa meget for Børn, som for Voxne. Altsaa kan man beregne, at der for Børn mellem 2 og 12 Aar vil medgaae i det Hele 45 D., og for Børn under 2 Aar 30 Daler. — De, som ikke have Formue til selv at bekoste sig frem, kunne tage Tjeneste hos en mere Formuende, og forpligte sig til at tjene ham f. Ex. 3 Aar for 50 Daler Aaret. Hermed ville begge Parter være vel tjente. Den, som saaledes vil betale Overreisen for Andre, maa see sig vel

for, at han ikke blotter sig selv formeget, og at han ikke medtager slette eller uduelige Folk. En Tjener, som paa denne Maade er kommen over til Amerika, bør sammenligne sin Løn og sine Udsigter her med hvad han havde i Norge og derved bevæges til at opfylde den indgangne Forpligtelse; thi intet andet Baand paaligger ham her, end det, som egen Retskaffenhed paalægger ham.

Folk, som jeg ikke vil raade at reise til Amerika, ere: 1) Drankere; de ville her afskyes og snart ynkelig omkomme, 2) De, som hverken kunne arbeide eller have Penge til at udføre Spekulationer. Hertil udfordres dog ikke mere for en enkelt Person, end 400 a 500 Daler. Af den studerende Klasse er her bedst Employ for Doktorer og Apothekere; men selv saadanne vil jeg ikke raade at reise, medmindre de idetmindste forstaae at bruge Øren, eller have lært et Haandværk, f. Ex. Skrædderhaandværket.

Mange reise til Amerika, med saa urimelige Forventninger og Forestillinger, at de nødvendigt maae finde sig skuffede. Den første Anstødssteen, Ubekjendtskab med Sproget, er allerede nok til at nedslaae Modet hos Mange. Den, som ikke kan eller vil arbeide, maa aldrig vente, at Rigdomme og Vellevnet her staae aabne for ham. Nei, i Amerika faaer man Intet uden Arbeide; men sandt er det, at man

ved Arbeide her kan vente engang at komme i bedre Kaar. Mange af de Nykomne have stødt sig over de usle Hytter, som ere Nybyggernes første Boliger; men de gode Folk skulde dog betænke, at de ved at flytte ind i et udyrket Land ikke kunne finde Huse færdige for dem. Forend man har sat sin Jord i saadan Stand, at den kan føde sin Mand, er det neppe klogt at lægge sin Formue i kostbare Huusbygninger.

---

## 12. Hvilke Farer kunne især møde paa Havet? Er det sandt, at de, som føres til Amerika, blive solgte som Slaver.

Mange ansee Reisen over Havet saa forfærdelig farlig, at denne ene Forestilling er nok til at fængsle dem for stedse til deres Fædreland. Vist er det, at Landjorden er tryggere end Søen; men almindelig forestiller man sig Farerne større, end de virkelig ere. Saavidt mig bekjendt, er endnu intet Skib med norske Udvandrende til Amerika forulykket. Naar man har et godt Skib, en duelig Kapitain og flinke, ordentlige og paapasselige Søfolk, saa faaer man forresten slaae sin Lid til Herren. Han kan føre dig sikkert over det stormende Hav,

og han kan finde dig i dit trygge Hjem, naar hans Time er kommen!

To Ting ere en slem Plage paa Søen, nemlig Søsyge og Kjedsomhed. Mod Søsygen troer jeg ikke der gives noget probat Middel; men den er ingen dødelig Sygdom. Smaa Børn lide mindst af den. Fruentimmere, fornemmelig middelaldrende Koner, udstaae ofte Meget af Søsyge. Det eneste lindrende Middel, jeg kjender, er, at være forsynet med forskjellig Slags Mad til Afvexling. Især har jeg mærket, at en god Viinsuppe ofte er styrkende og lindrende i denne Sygdom. — Mod Kjedsomhed maa man væbne sig ved at medtage gode Bøger, og noget at arbeide paa. I denne Henseende vil jeg ogsaa raade til at medtage Harpuner og andre Fiskeredskaber.

Et taabeligt Rygte troedes af Mange i Norge; nemlig at de, som vilde udvandre til Amerika, bleve førte til Tyrkiet, og solgte som Slaver. Dette Rygte er aldeles grundløst. Derimod er det sandt, at Mange, som ikke selv kunde bekoste sig over Søen, alene paa den Maade ere komne over, at de have solgt sig selv eller deres Tjeneste paa visse Aar til en Mand her i Landet. Mange skulle derved være komne i slette Hænder, og have ikke havt det bedre end Slaver. Ingen Norsk er, saavidt mig bekjendt*),

*) Alle Norske, som have været i længere Tid i Amerika, og som have været ordentlige og arbeidsomme, have

kommen i saadanne Omstændigheder, heller ikke er det at befrygte, naar man gaaer med norske Skibe og sine egne Landsmænd.

---

## 13. Veiledende Raad for dem, som ville reise til Amerika.

Naar kun enkelte Personer ville udvandre til Amerika, kunne de ikke vente at træffe Skibsleilighed did direkte fra Norge, saasom dette Land ikke har nogen Kommerce med de forenede Stater. De maae derfor gaae enten til Götheborg*) i Sverige, eller Bremen i Tydskland, eller Havre i Frankrige. Fra alle disse Steder gaaer hyppig Skibsleilighed til de Forenede Stater, og Fragten er almindelig billigere end ifra Norge. Men naar Flere paa een Gang ville udvandre, vil jeg helst raade dem at gaae paa norske Skibe og med norske Søfolk, da de derved ville føle sig selv sikrere. I

kommet sig godt. Mange ere komne over saaledes, at andre Norske have betalt for dem, men derfor have de ligemeget været deres egne Herrer. Efter en kort Tid have de almindelig oparbeidet deres Gjæld.

*) Nogle Ungkarle fra Nummedal gik sidste Sommer fra Götheborg til Newport paa RhodeIsland. De vare kun 32 Dage over Søen, og rose meget deres Kapitain Ronneberg.

denne Henseende er det ogsaa bedst at gaae med en Kapitain, som har været i Amerika tilforn, f. Ex. Kapitain Behrens i Bergen, hvem jeg kan anbefale som en duelig Mand, eller en af de Kapitainer, som have ført Passagerer fra Stavanger til Nyjork.

Naar altsaa Flere paa een Gang ville udvandre, maae de henvende sig til en Mægler i nærmeste Søstad, der vil hjælpe dem til at akkordere den billigste Fragt. De maae nøie udforske om Skibet er en god Seiler og i god Stand. — Til Efterretning angaaende Akkorden bemærkes, at Fragten paa norske Skibe hidtil har været 30 Spd. — for Børn, saavelsom for Voxne. Fra andre Landes Havne pleier Fragten for Voxne at være mindre, stundom kun 20 Daler; og for Børn under 12 Aar enten det Halve eller Intet.

Certepartiet, eller den skrevne Kontrakt, bør være saa nøiagtigt og omstændeligt, som muligt. Det bør være skrevet baade paa Engelsk og Norsk. Nogle enkelte Bestemmelser, som ikke bør udelades, vil jeg her nævne, nemlig: a) Kapitainen (eller Rhederiet) sørger for Veed og Vand for 12 Uger. Vandet leveres paa gode Fade, hvor det ikke bedærves, og tilmaales hver Passageer 3 Potter daglig. Dersom Vandet paa enkelte Fade bedærves, skal det gode Vand forbruges, førend man begynder med det slette, og skal Kapitainen for sit eget

Brug tage Vand af samme Fad som Passagererne. b) Forresten holde Passagererne sig selv med Proviant, men Kapitainen skal paasee, at enhver medtager tilstrækkelig Proviant for 12 Uger. Passagererne holde sig ogsaa selv med Lys. c) For den akkorderede Sum bringer Kapitainen Passagererne i Land paa det bestemte Sted, uden nogen ny Udgift*) for dem, enten under Navn af Landingspenge, Qvarantainepenge, Korporationspenge, Drikkepenge eller andet deslige. d) Fragten betales forud mod Qvittering, som er skreven baade paa Engelsk og paa Norsk. Dersom Kapitainen paa egen Resiko medtager Nogen, som ikke har betalt den akkorderede Sum fuldtud, da har han ikke mere Ret at kræve ham, saasnart han har modtaget ham og hans Tøi ombord — (Ved denne sidste Bestemmelse sikres man for, at Kapitainen medtager Nogen, som formedelst sin Fattigdom enten vil ligge de Øvrige til Byrde, eller overlades til Kapitainens Vilkaarlighed).

Jeg vil raade Enhver, som gaaer til Amerika, at omvexle sine Penge i Sølv og Guld, og ikke tage Vexel. — Spanske Pjastre ere lige gjældende

---

*) Denne Bestemmelse er ganske nødvendig; thi ellers kunde en slet Kapitain under eet eller andet Paaskud fordre et nyt Udlæg af Passagererne, og ved sin Myndighed og deres Uvidenhed og Ubekjendtskab med Sproget, tvinge dem til at betale.

med amerikanske Dollars, men franske Femfranks ere 6 Cents mindre. En amerikansk Dollar indeholder 100 Cents og hver Cent er saa meget som en Skilling norsk. En Shilling indeholder 12 Pence, eller 12½ Cents. Her gives Sølvpenge, som gjælde for ½, ¼, ⅛, $\frac{1}{10}$, $\frac{1}{16}$, $\frac{1}{20}$ Dollar. I Illinois er den mindste gangbare Mynt = 6¼ Cents. Al Slags Sølv- eller Guldpenge gaae i Amerika; norske Sølvpenge, som er mindre end ½ Daler, affættes endog med betydelig Fordeel.

Den bedste Tid at forlade Norge er, saa tidlig om Vaaren, at man kan naae did, hvor man vil nedsætte sig, inden Midsommer, eller kort efter den Tid. Derved kan man endda faae saae Noget samme Aar; nemlig Boghvede, som saaes i de sidste Dage af Juni, Næper (Turnips), som saaes i Slutningen af Juli, og Potetes. Det er meget slemt at komme saa seent paa Aaret, at man ikke kan samle Foder for en a to Koer og bygge sig et Huus for Vinteren.

Hidtil have de norske Indvandrende altid søgt Skibsleilighed til Nyjork. Derfra til Chicago i Illinois er den mindst bekostelige Vei at gaae paa Dampbaad opad Hudsonsriver til Albany; fra Albany til Buffalo paa Kanalbaad, som trækkes af Heste; fra Buffalo paa Dampbaad over Erie, St. Clair, Huron og Michigan Søerne til Chicago. Herfra gaaer Veien over Land enten mod Syd til Vi-

verkrik, eller mod Vest til Forriver. Fra Nyjork til Buffalo kan man akkordere sig Fragten for 3 a 4 Daler med sit Tøi; og fra Buffalo til Chicago for 9 a 12 Daler. Fra Chicago til Biverkrik forlange Kjørere fra Wabash almindelig 1 Daler for hvert hundrede Pund. Enhver Kontrakt med Dampbaadskompagnier eller Kjørere bør skee skriftlig og med den muligste Nøiagtighed, om man ikke vil bedrages. For Sikkerheds Skyld bør man beregne, at omtrent 30 Daler ville medgaae for hver Voxen fra Nyjork til Biverkrik eller Forriver. For Børn mellem 2 og 12 Aar betales her altid det Halve og for Børn under 2 Aar, eller som endnu bæres paa Armen, Intet. Den nævnte Vei fra Nyjork til Biverkrik vil jeg anslaae omtrent til halvtrediehundrede norske Mile.

En af dem, som ankom her sidste Høst, fulgte ikke Dampbaaden fra Buffalo længer end til Toledo ved Erie Sø. Her kjøbte han Hest og Vogn, og transporterede selv sit Tøi til Biverkrik. Paa denne Maade kom han temmelig billigt frem med sin store Familie, men var ogsaa en god Deel længer underveis, end de, som fulgte Dampbaaden.

For dem, som ville gaae til Missouri*), er det udentvivl baade den snareste og billigste Vei at

*) Efter Forsikring af Kleng Peerson, som kjender Landet bedst, og som har været de Norskes Veileder fra først af, er Missouri den Stat, hvor de Indvandrende nu

gaae over **Nyorleans.** Men herved maa mærkes: 1) at man sjelden vil gaae til Nyorleans uden med Skibe, som ere forhudede med Kobber og 2) at det i Nyorleans er meget usundt og sygeligt, uudtagen netop fra December Maaneds Begyndelse indtil April. Men just paa denne Tid af Aaret er det værst at undvære Huse, hvilket er Nybyggeres almindelige Skjæbne.

De, som ville udvandre til Amerika, bør medtage, a) Sengeklæder, Skind- og Vadmelsklæder, samt stampet Vadmel, b) en Baxtehelle, en Rok, om muligt en Haandqværn, Sølvtøi og nogle Tobakspiber til Salg. c) En Haandværker bør medtage sit Værktøi. d) Nogle gode Rifler med Perkussionslaas, deels for eget Brug, deels til Salg. Jeg har alt fortalt at en god Rifle her koster 15 a 20 Daler.

Til **Proviant** over Søen bør medtages Noget af hvert Slags Madvarer, der holder sig længe uden at bedærves. Flesk, Spegekjød, saltet Kjød, Spegesild, røget Sild, Torfisk, Smør, Ost, Primost (Mysmør), Melk, Øl, Meel, Ærter, Gryn, Potetes, Rugskonrokker, Kaffe, The, Sukker, Gryde, Pande og Kjedel bør man have med. Hvad man ikke forbruger over Søen, **gjør man rettest i at**

---

helst bør søge hen. De maae da først gaae til St. Louis ved Missisippi, derfra til Merion City, derfra til The Norwegian settlement on Northriver, Shelby County.

tage med sig op igjennem Landet, thi af Proviant betales ingen Fragt paa Damp- og Kanalbaade.

Som Medicin bør man medtage: a) lidt Brændeviin, Ædikke og et Par Flasker Viin, samt Rosiner og Svedsker til at lave Suppe af for Søsyge. b) Et afførende Middel mod den Forstoppelse, som ofte indfinder sig paa Søen. Uden høi Nød bør dog denne Medicin ikke bruges. c) Svovelpulver og Svovelsalve mod Fnat. Hvorledes denne Medicin bruges, faaer man høre paa Apotheket eller hos en Doktor, d) Hofmannsdraaber og Kamferdraaber.

For Reenlighed er det nødvendigt at medtage: a) Linned til Ombytning, b) Sovandssæbe til Vask og c) gode Fiinkamme.

Endnu engang maa jeg raade Enhver at medtage Noget til Beskjæftigelse over Søen, saasom Fiskeredskaber, Traad til at binde Fiskegarn af o. a. d.

Det er en god Ting, naar de Indvandrende kunne have en paalidelig Veileder og Tolk fra Nyjork op igjennem Landet. For dem, som ville reise næste Vaar*), er dertil god Anledning med Ansteen Knudsen Nattestad fra Rollougs Præstegjeld i Nummedal, som nu er en Tour tilbage til Norge.

*) Nemlig om Vaaren 1839.

Graff
5285